

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar BERDIMUHAMEDOW: - BIZ DÜNYÄNIŇ ÄHLI ÝURTLARY WE HALKLARY ÜÇIN AÇYKDYRYS!

ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Biziň baş maksadymyz Watana gulluk etmektir! METBUGAT — ELEKTRON GAZETI

THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT

Our main goal is to serve the Motherland! ELECTRON NEWSPAPER

Esaslandyryjysy — Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty

Elektron gazet 2020-nji ýylyň 1-nji oktýabryndan bäri çykýar

№10 (60) 2023-nji ýylyň 10-njy apreli

HEPDÄNIŇ MÖHÜM WAKALARY

4-nji aprelde türkmen halkynyň Milli Lideri, Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedow Türkiýe Respublikasynyň Palatalar we biržalar birleşiginiň başlygy Rifat Hissariýklyoglu bilen duşuşygy dowamynda iki ýurduň arasynda haryt dolanyşygynyň möçberini artdyrmak we bu ugurda hyzmatdaşlygy işjeňleş-

dirmek bilen baglanyşykly meseleler ara alnyp maslahatlaşyldy. Şeýle-de, Halk Maslahatynyň Başlygy Türkiýede Prezident saýlawlarynyň geçiriljekdigini belläp, Rejep Taýyp Ärdogana saýlawlarda üstünlükleri arzuw etdi.

5-nji aprelde hormatly Prezidentimiz Aşgabada iş sapary bilen gelen

Russiýa Federasiýasynyň Tatarystan Respublikasynyň Baştutany Rustam Minnihanow kabul etdi. Hormatly Prezidentimiz ynsanperwer ulganda, şol sanda ylym, bilim we medeniýet ugurlary boýunça Tatarystan Respublikasy bilen ýola goýlan netijeli gatnaşyklary belläp, türkmen tarapynyň biziň halklarymyzyň dostlugynyň we ýakynlaşmagynyň köprüsi hökmünde çykyş edýän bu ugurdaky gatnaşyklary giňeltmäge gyzyklanma bildirýändigini aýtdy.

5-nji aprelde türkmen halkynyň Milli Lideri, Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedow bilen ýurdumyza iş sapary bilen gelen Russiýa Federasiýasynyň Tatarystan Respublikasynyň Baştutany Rustam Minnihanow Söwda-senagat edarasynyň guralan Türkmenistanyň söwda toplumynyň sergisine baryp gördüler.

5-nji aprelde hormatly Prezidentimiz «Hazar — dostluk deňzi» motowörüşiniň kerwenine ýolbaşçylyk edip, ýurdumyza gelen Russiýa Federasiýasynyň Astrahan oblastynyň gubernatory Igor Babuşkini kabul etdi. Hormatly Prezidentimiz myhmansöýer türkmen topragynda mähirli mübärekläp, Igor Babuşkini şanly waka — doglan günü bilen tüýs ýürekden gutlady we oňa berk jan

Syýasy teswir

saglyk, abadançylyk, jogapkärli döwlet işinde täze üstünlükleri arzuw etdi.

***

5-nji aprelde hormatly Prezidentimiz «Türkmenistan — ABŞ» işewürlik geňeşiniň Ýerine ýetiriji direktory Erik Stýuarty, «General Electric Gas Power» kompaniýasynyň Ýewropa, Ýakyn Gündogar we Afrika sebitlerinde gazturbina enjamlarynyň satuwy boýunça wise-prezidenti Bris Razany, «John Deere» kompaniýasynyň Merkezi Aziýada strategik hyzmatdaşlygy ösdürmek boýunça ýolbaşçysy Çaba Leýkony, «Nicklaus Companies» kompaniýasynyň wise-prezidenti Jon Rizini, «Smartmatic» kompaniýasynyň esaslandyryjysy hem-de Baş ýerine ýetiriji direktory Antonio Mugikany, «Westport Trading Europe Limited» kompaniýasynyň müdiriýetiniň başlygy Nikolay Ýurçenkony, şeýle-de, «UGT Renewables» kompaniýasynyň amallar işi boýunça wise-prezidenti Dýuk Gimi kabul etdi.

***

6-njy aprelde hormatly Prezidentimiz gatnaşmagynda Jemgyýetçilik guramalarynyň merkezinde Türkmenistanyň Mejlisiniň ýedinji çagyrylyşynyň birinji maslahaty geçirildi. Onuň dowamynda milli parlamentiň täze ýolbaşçy düzümi saýlanyldy, şeýle hem deputatlaryň öňünde durýan esasy wezipeler kesgitlenildi.

«Ýaş diplomatyň sesi».

GÜN TERTIBINDE — «NOL ZYŇYNDY» BAŞLANGYJY

Häzirki döwürde dünýä yüzünde durnukly ösüşiň hem-de sagdyn durmuş ýörelgeleriniň berkidilmeginiň möhüm şerti hökmünde ekologik meseleä aýratyn ähmiýet berilýär. Zyňnyndylaryň derejesini doly peseltmek boýunça Türkiýe Respublikasynyň öňe süren başlangyjy bilen baglanyşykly meseleler BMG-niň Baş Assambleýasynyň ýokary derejedäki maslahatynyň gün tertibine girizildi. Mälim bolşy ýaly, hormatly Prezidentimiziň tabşyrygyna laýyklykda, bu foruma Türkmenistandan daşary işler ministriň orunbasary M.Bäşimowanyň ýolbaşçylygyndaky wekiliýet gatnaşdy. Ol maslahatda çykyş edip, bu mesele boýunça ýurdumyzyň eýeleýän ornuny beýan etdi.

Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynyň 77-nji sessiýasynyň çäginde Türkmenistanyň başlyk-

lyk etmeginde geçirilen maslahata BMG-niň Baş sekretary Antoniu Gutteriş, Türkiýe Respublikasynyň birinji zenany Emine Ärdogan, BMG-niň Ilatly ýerler boýunça maksatnamasynyň Ýerine ýetiriji direktory Maýmunah Mohd Şarif, BMG-ä agza ýurtlaryň ýokary derejeli wekiliýetleri, guramanyň degişli ýöriteleşdirilen edaralar ulgamynyň ýolbaşçylary gatnaşdylar. Tutuş halkara bileleşik üçin möhüm ähmiýete eýe bolan bu maslahatda Türkiýe Respublikasynyň birinji zenany Emine Ärdoganyň hem-de ýurdumyzyň daşary syýasat edarasynyň ýolbaşçysynyň orunbasarynyň çykyş etmekleri dünýä zenanlarynyň, şol sanda türk we türkmen zenanlarynyň ahlumumy meselelerde möhüm orun eýeleýändigini görkezýär.

Türkmenistanyň daşary işler ministriň orunbasary M.Bäşimowa çykyşynda Türkiýe Respublikasynyň «nol

zyňnyndy» başlangyjynyň Durnukly ösüş maksatlaryna ýetmegiň möhüm şertini emele getirýändigini belledi. Dünýä bileleşiginiň tagallalary zyňnyndylaryň döremeginiň önüni alynmagyna we ykdysadyýetleriň sazlaşykly ösüşiniň üpjün edilmegine, ýaramaz ýagdaýlaryň daşky gurşawa täsirini peseltmäge gönükdirilendir. Şunuň bilen baglylykda, biziň ýurdumyz bu başlangyjy we 2030-njy ýyla çenli döwür üçin durnukly ösüşiň Gün tertibiniň öňe ilerledilmegi boýunça tagallalaryň utgaşdyrylmagyny goldaýar. Şeýle-de çykyşda bellenilişi ýaly, Türkmenistan BMG-niň Baş Assambleýasynyň Türkiýäniň teklibi boýunça 30-njy marty Zyňnyndysyz dünýä üçin halkara gün diýip yglan etmek hakynda 2022-nji ýylyň 14-nji dekabrynda kabul eden Kararnamasyna ilkinjileriň hatarynda awtorlaş bolup çykyş etdi. Bu bolsa ýurdumyzyň tutuş adamzat ähmiýetli halkara başlangyçlary goldaýandygynyň we ahlumumy durnukly ösüşiň möhüm şertini emele getirýän meseleleriň üstünlikli durmuşa geçirilmegine işjeň gatnaşandygynyň aýdyň beýanydyr.

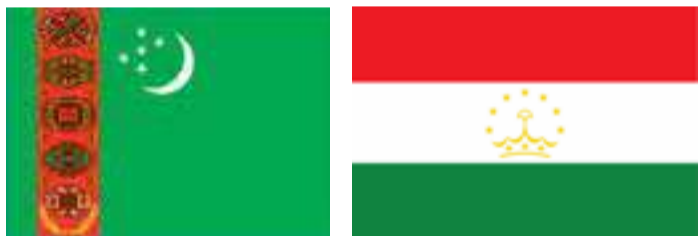
«Ýaş diplomatyň sesi».

УКРЕПЛЕНИЕ

ТУРКМЕНО-ТАДЖИКСКИХ ОТНОШЕНИЙ

После обретения независимости Туркменистан установил взаимовыгодные, дружественные, двусторонние и многосторонние отношения со всеми странами. В частности, Туркменистан придает большое значение развитию всесторонних отношений с Таджикистаном. На сегодняшний день принципы туркмено-таджикской дружбы берут свое начало с древних времен. 27 января 1993 года с подписанием Протокола «Об установлении дипломатических отношений между Республикой Таджикистан и Туркменистаном» начался новый исторический период в политических отношениях между двумя независимыми государствами. А также, 2-3 ноября 2017 года в ходе официального визита Президента Туркменистана в Таджикистан был подписан Договор о стратегическом парт-

нерстве между Республикой Таджикистан и Туркменистаном, который вывел отношения на новый уровень.

Реализуются совместные проекты в различных сферах. Об этом наглядно свидетельствует Соглашение о сотрудничестве между хакимликом Ахалского велаята Туркменистана и исполнительным органом государственной власти Согдийской области Республики Таджикистан, подписанное 4 августа 2021 года. В ходе переговоров между Туркменистаном и Таджикистаном были подписаны соглашения о сотрудничестве в железнодорожной сфере.

Сотрудничество между двумя дружественными странами развивается не только в сфере транспорта, политических, торгово-экономических, научно-технических отношений, но и в культурных. Сближение двух дружественных народов и укрепление многогранной связи имеет глубокие исторические корни. Схожесть в устном народном творчестве, истории и образе жизни, традиции и обычаи народов двух стран доказывает близость друг к другу. С целью развития туркмено-таджикского межгосударственного диалога в 2022 году в Государственном культурном центре Туркменистана состоялась торжественная церемония открытия Дней культуры Республики Таджикистан. Эта масштабная культурная акция имеет большое значение в укреплении дружбы и сотрудничества между республиками. Можно с уверенностью сказать, что две страны имеют большой потенциал для политико-дипломатических, торгово-экономических и культурно-гуманитарных отношений, основанных на взаимном уважении и целях устойчивого развития всего региона.

Майса АШИРОВА,
студентка I курса факультета
международной журналистики
Института международных отношений
Министерства иностранных дел
Туркменистана.

Turkmenistan is celebrating World Health Day, established by the World Health Organization (WHO). This international date has become a national celebration on the initiative of President of Turkmenistan and it is included in the national holiday calendar. According to the established tradition, sports events, mass bike rides and wide promotion of a healthy lifestyle are organized in Turkmenistan in honor of this international date.

In 2018, on the initiative of Turkmenistan, the UN General Assembly adopted a Resolution declaring June 3 the World Bicycle Day. It was co-authored by 56 countries. And on March 15, 2022, at the 61st meeting of the 76th session of the UN General Assembly, another Resolution was unanimously adopted again on the initiative of Turkmenistan "Integration of mass cycling into public transport systems to achieve sustainable development". The Resolution is a clear proof that the achievements of the country in developing sports, promoting Olympic values and the movement of physical education are highly valued by the international community.

Mass physical and sports activities are the foundation of health. Since the first day of Independence,

great strides have been made for the health of Turkmen people. In Article 52 of the Constitution of Turkmenistan, ensuring the right of everyone to health is an opportunity to build a healthy lifestyle for each citizen of the country. Taking into account the best international experience in medical service, in accordance with the State Program "Saglyk (Health)", is aimed to the fundamental transformation of this important sector, the introduction of advanced methods of treatment and prevention of diseases, the development of advanced techniques and the recognition of healthy lifestyles in the society. As part of this work, modern medical centers and hospitals, sanatoriums, pharmaceutical enterprises have been built and provided to the people in all parts of the country based on the latest achievements of science and technology. This is clearly evidenced by the fact that in 2022, with the participation of esteemed President, the solemn opening of facilities such as the multidisciplinary and oncological hospitals in Balkhan and Dashoguz velayats that have no analogue in the Central Asia. The awarding of special certificates and prestigious international awards to the new hospitals testifies to the fact that the joint facilities are recognized as the best in the region. Moreover, modern pharmacies in Tejen city, Turkmenabat city and Gyzylarbat city were built.

In recent years, a whole complex of the health-improving institutions has been created in the country. Ene Mähri (Mother's love) Centres, medical-diagnostic sanatoria Archman, Yyly suw, Bayramaly, Farab, Mollakara, Berzengi, Dashoguz, Avaza and Bagabat, pharmaceutical enterprises and organisations that control the non-proliferation of infections have been opened. In Avaza dozens of modern hostels and complexes for the treatment and recreation of children and adults have been built on the healing and ecologically clean coast of the Caspian Sea.

The active introduction of innovative technologies and advanced equipment of world-renowned companies, a wide network of affiliated institutions and the training of their specialists in major medical centers of the world allow to ensure the high level of medical services offered to the population in a short period of time, reduce morbidity and increase the average life expectancy of the population.

In accordance with the Resolutions of

the President of Turkmenistan the constructions such as the 160-seat International Centre for Paediatrics, the Centre for Dentistry, the 500-seat International Research and Clinical Oncology Centre planned to be built in our capital. On March 15 of this year, with the participation of the National Leader of the Turkmen people, a solemn ceremony of laying the foundations of these three specialised medical institutions, which in the coming years will replenish the multidisciplinary infrastructure of the healthcare system, was held at once. The events are another clear proof of the great attention paid to strengthening the health of our people and every citizen in our country.

In recent years, health diplomacy has become more important. The role of health diplomacy of Turkmenistan is increasing, and the initiatives aimed at conducting scientific relations in the field of medicine are becoming a condition for global development. On January 26-27 of this year, the 10th Turkmen-German Medical Forum was held via teleconference at the International Scientific and Educational Center of the Ministry of Healthcare and Medical Industry was one of the important event in the development of health diplomacy.

The unprecedented COVID-19 pandemic has caused enormous damage to the health of the world population and the economies of countries. However, the best scientists of the world have united their efforts, shared their experiences and managed to stand firm in the face of this severe pandemic. It should be noted with pride that on March 2 of this year, the esteemed President during his working visit to the Republic of Azerbaijan, took part in the Summit of the Contact Group of the Non-Aligned Movement to Combat COVID-19. Speaking at the Forum, the President of Turkmenistan noted that the consequences of the coronavirus pandemic being one of the most urgent and serious challenges of our time. In addition, this problem, of course, is not limited to purely medical aspects - it directly affects the political, economic, social and humanitarian realities of global development, noting the need to find new adequate mechanisms for relations between states and international institutions to overcome the difficult situation, which we are all facing nowadays. Emphasizing the importance of cooperation in the field of healthcare between the member States of the Movement, our President invited the participants to create a common knowledge base and methodologies for combating epidemics.

As it known, health diplomacy is one of the priorities of Turkmenistan at the ongoing 77th session of the United Nations General Assembly. As reported by the Ministry of Foreign Affairs, our country pays special attention to the provision of legal rights to medical services and promote the concept of the World Health Organisation "One Health" in Central Asia in 2022-2025 within the framework of the Roadmap. This means that health diplomacy has a great role in strengthening peace and stability in the world, and in ensuring sustainable development.

In conclusion, large-scaled projects on creating a perfect Turkmen national healthcare system is a clear proof of the successful implementation of the health policy under the slogan "A state is a state only with the people!" The health of the nation is not only considered as the main wealth of our country, but also a solid foundation for the happy life of generations.

Aygozel OVEZOVA,
a postgraduate student
of the Institute of International
Relations of the Ministry of Foreign
Affairs of Turkmenistan.

HEALTH POLICY – HEALTHY SOCIETY

➤ Дипломатические отношения между Туркменистаном и Таджикистаном были установлены 27 января 1993 года.

➤ Health is better than wealth.

English proverb.

Magtymguly Pyragynyň doglan gününüň 300 ýyllygyna

YAŞ DIPLOMATYŇ SESI

(Başlangyjy gazetimiziň geçen sanynda).

Elbetde, köp ýerleri gören adamyň gözýetimi, dünýägaraýşy giň bolýar. «Eşiden deň bolmaz, gören göz bilen» diýlişi ýaly, jahankeşde adam gören ýerleriniň tebigatyny, haýwanat dünýäsini, dagyny, düzüni inçelik bilen synlaýar. Baran, gören ýurdunyň adamlary bilen tanyşýar, söhbetdeş bolýar. Dörediji adam bu zatlardan ylhamlanýar we öz eserlerinde gören zatlaryny janlandyryýar, suratlandyryýar. Magtymgulynyň goşgularyndan

zatlaryň ýene biri, professor Faruk Sümeriň ýokarda agzalan kitabynda şeýleräk beýan edilýär. «Sefewi döwletiniň döredilmegi Türkiýe bilen Orta Aziýa arasyndaky her hili aragatnaşyklaryň kesilmegine sebäp boldy. Sefewi Eýrany Anadoly bilen Türküstan arasynda aşylmasy çetin bolan seňner emele getirdi».

Ine, şeýle ýakyn-u-alyş ýurtlaryň ýagdaýyny görensoň, ýagşy tanyş bolansoň, Magtymguly Jeýhun bilen Bahry-Hazar arasyndaky ähli türkmen taýpalarynyň agzyny bir edip,

Magtymguly Pyragynyň ady hem, sygyrlary hem türkmen halkynyň dilinde sena. Biz hem okyjylarymyza halypa mugallymyz Baba Saryýewiň talyplyk ýyllarynda Magtymguly Pyraga bagyşlap ýazan, 1983-nji ýylyň 15-nji dekabrynda «Ýagty ýol» gazetinde çap bolan goşgusyny ýetirmegi müwessa bildik.

çen tutup aýtsak, ol Türkmenistanyň ähli ýerini, Merkezi Aziýa ýurtlaryny, Kawkazy, Hindistany, Eýrany, Owganystany, Rumystany, Yragy, Siriýany görüpdir. Ol bu ýurtlary paý-u-pyýada we kerwenlere goşulyp aýlanypdyr. Bu ýurtlaryň hersinde birnäçe günläp, aýlap bolupdyr. Şu ýurtlaryň hemmesinde hem XI – XII asyrlarda mongol sülsatларыnyň weýran ediji, wagşy penjelerinden aman galmak üçin ýurdy taşlap giden türkmenler ýaşaýardylar. Muny Magtymguly taryh sahypalaryndan oňat bilýärdi. Olar geçmişde Seljuk we Osman şadöwletlerini guran merdana türkmenlerdi. Ol döwürleri Magtymguly öz goşgularynda buýsanç bilen nygtaýardy. Onuň aňynda olardan haray-hemaýat bolmazmyka diýen pikir bardy. Şol şöhratly günleri ýadyna salan çagy içinden şu setirleri gaýtalaýardy:

Gurdugym aslynda bilgil, bu zeminiň myhydyr, Erer ol erkin mydam, budur türkmen binasy.

Bil, polatdan bina bolgan, budur türkmen galasy.

Göteriler ol ykbalý türkmeniň.

Magtymguly ýokarda ady agzalan ýurtlara iliň, ýurduň aladasy bilen aýlandy, hem syýahat bilen, hem syýasat bilen meşgullandy. Magtymgulyny edilen maslahatlardan soň halk ýola salypdy. Magtymguly baran, gören ýerlerinde öz halkynyň ýörite ugradan wekilidi, öz iliniň ilçisidi. Bu döwürde uzak illere giden ildeşlerimiziň, ganybir doganlarymyzyň hem ykdysady taýdanam, syýasy taýdanam ýagdaýlary gözgiderlik däl. Onsoňam, ara uzak-uzak ýyllar, menzil-menzil ýollar, saýry-saýry iller düşüpdür. Ýerli ilat bilen garyşmak, guda garyndaşlyk ýagdaýlary hem durmuşa geçipdir. Magtymgulynyň «Ol Rumystany görsem» diýen arzuwy hem amala aşypdyr. Bu ýerde hem ýagdaý öwerlik däl eken. Ýogsam, türkmenleriň esasy köplügi şol ýerdedi. Bu barada türkmenli belli taryhçy alym, professor Faruk Sümer «Oguzlar — türkmenler» atly kitabynda şeýle diýýär: «Göçme ýaşayşy dowam etdirýän türkmenleriň sany Türkiýede köp wagtlap agdyklyk etdi. Munuň sebäbi bolsa Azerbaýjandyr Eýrandan we Orta Aziýadan zýy üzülmän gelýän türkmen göçleri bilen göçmenleriň üstüniň dolup durmagydy».

Bu döwür Magtymgulynyň hemaýat, goldaw isläp giden Osman şadöwletiniň (imperiyasynyň) hem öňki sarsmaz berkararlygynyň we syýasy taýdan-da gowşap ýören döwürüdi. Olaryňam «günbatar» goňşy ýurtlardan aladalanyp, howatrylanyp ýören çagtydy.

Ata watandan göçüp giden türkmenler bilen aragatnaşygyň kesilmegine ýa-da juda peselmegine sebäp bolan

bir supranýň daşyna ýygnap, merkezleşen özbaşdak döwlet gurmaly diýen pikire yüregi bilen berildi. Ähli türkmen bir çukura tükürüp, bir agza baksa, çözüp bolmajak mesele ýok. Birleşen uly güýjüň önünde durup biljek hem ýok. Ol Alladan dileg etdi, medet, goldaw isledi:

Dilegim duş eýle, gözəl Allahym! Bir suprada eda bolsun aşymyz.

Ilimiz ulaşsyn sowulmaz ýaza, Togsan dolup, tamam bolsun gysymyz!

Magtymguly oýa batdy, pikir derýasyna çümdi... Aslynda bir ýurdy gorap, bir ýurdy darap ýörenlerem türkmen deş adamlar däl ahyryn. Eý, Allahym! «Ersgin boldy, gitdi gyzylbaşymyz», özüň gora, özüňden medet! Asyl begler azaldy, bedasyl begler käneldi, bize halky Gün kibi çofýan, bir agza bakdyrýan häkim gerek, agzybirlik gerek, jebislik gerek:

Türkmenler baglasak bir ýere bili, Gurudar Gulzумы, derýaýy — Nili, Teke, ýomut, gökleň, ýazyr, alili — Bir döwlete gulluk etsek başimiz.

Biz ýokarda Nedir şa öldürilenden soň, Owganystan özbaşdaklygyna eýe bolýar we geçirilen saýlawyň netijesinde Ahmet Dürrany şa diýip yglan edilýär diýip aýdyp geçipdik. Bu syýasy wakadan soňra türkmenleriň hem herekete gelip başlandygyny, zýygiderli maslahatларыň geçirilýändigini hem aýdypdyk. Şeýle maslahatларыň birinde goldaw, hemaýata mätäç türkmenler Owganystany arka tutunmak meselesini orta atýarlar we bu pikiri köpçülikleýin goldaýarlar. Bu döwürde Ahmet şa täze gurlan döwleti gözgyny ykdysady ýagdaýdan dikeltmek, ýurduň çäginde giňeltmek meseleleri bilen meşguldý. Dogrusy, şu işleri amala aşyrmak üçin onuň özi haraýa mätäçdi. Ýöne ol «It hem arykdygyn gurda bildirmez» syýasatyny ýöredýärdi. Ine, şol günlerde ol türkmenlerden ýardam isläp, iki gezek hat (perman) ýollaýar. Hatларыň birinjisi 1754-nji ýylda, ikinjisi bolsa 1755-nji

ýylda ugradylyar. Bu hatларыň mazmunyndan görnüşi ýaly, türkmenler din meselesi bilen baglanyşykly, ýagny yslyamyň rowaçlanmagy üçin alnyp barylýan söweşlere gatnaşmaga çagyrylyar. Şeýle-de bu hatlarda goňşy ýurtlarda bendilikde ýatan türkmen ýesirleri boşatmaga mümkinçiligini boljakdygy hem aýdylýar. Ýene-de bu hatlarda türkmenlerden birnäçe hanларыň Owganystan bilen dostlukly gatnaşyga başlandygy barada hem habar berilyär.

(Dowamy bar).

Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň uly mugallymy, filologiýa ylymlarynyň kandidaty.

Baba SARYÝEW,

Magtymgulynyň biz diňe türkmen poeziýasynyň däl-de, eýsem, dünýä poeziýasynyň-da Elbrusy hasaplaýarys. **K. Kulýýew, Kabardin şahyry.**

Magtymgulynyň döredijiligi tükeniksiz şypa beryän, dünýä manysyny saçýan parasat çeşmesidir. **M. Ibragimow, Azerbaýjanyň halk ýazyjysy.**

YAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Döwleti syýasy, ykdysady, durmuş we medeni taýdan durnukly ösdürmeğiň strategiýasyny üpjün etmekde esasy orun adam hukuklaryna degişlidir. Taryhy tejribäniň görkeziji ýaly, jemgyýetiň öňe gidişligi adam hukuklaryny giňeltmek we olaryň mazmununy baýlaşdyrmak bilen aýrylmaz baglydyr.

Adam hukuklary — bu dünýäde we jemgyýetde bolup geçýän möhüm hadysalaryň ölçegi bolup durýan umumy hem-de bahasyny hiç zat bilen kesgitläp bolmaýan gymmatlykdyr. Şu aýdanlarymyzyň subutnamasy hökmünde ýurdumyzyň Esasy Kanunynyň 4-nji maddasyny görkezmek bolar:

«Türkmenistanda jemgyýetiň we döwletiň iň ýokary gymmatlygy adamdyr. Adamy goramak, goldamak we oňa hyzmat etmek döwlet häkimiýet edaralarynyň baş wezipesidir.

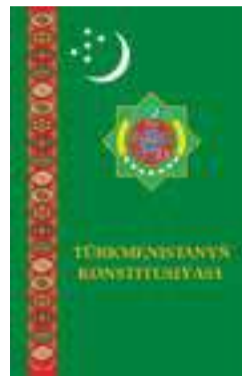
Döwlet her bir raýatynyň önünde jogapkärdir we şahsyýetiň erkin ösmegi üçin şertleriň döredilmegini üpjün edýär, raýatyň janyny, at-abraýyny, mertebesini, azatlygyny, şahsy eldegrilmesizligini, tebigy we aýry hukuklaryny goraýar.

Her bir raýat Konstitusýa we kanunlar bilen öz üstüne ýüklenilen borçlaryň ýerine ýetirmegi üçin döwletiň önünde jogapkärdir».

ADAM HUKUKLARY WE MILLI KANUNÇYLYK

Hormatly Prezidentimizniň durmuşa geçirýän syýasatynyň esasynda milli kanunçylygymyza halkara hukugynyň kadalary üstünlikli ornaşdyrylýar. Häzirki wagtda Türkmenistan 140-dan gowrak halkara şertnamalaryna we ylalaşyklaryna gatnaşyýy bolup durýar. Olar ýurduň adam hukuklaryny we azatlyklaryny üpjün etmegiň, durmuş-ykdysady we ynsanperwer meselelerini çözmegiň halkara-hukuk esasy emele getirýärler. Olaryň hatarynda adam hukuklary babatyndaky halkara resminamalaryň sany has hem köpdür.

BMG-niň ähli jurnamalaryndan has möhümi we köpugurlysy, adamzadyň ahlak nusgasy hasaplanylýan Adam hukuklarynyň Ählumumy Jarnamasy aýratyn belenilmäge mynasypdyr. Türkmenistan Garaşsyzlygyna eýe bolan ilkinji günlerinden

başlap, Adam hukuklarynyň Ählumumy Jarnamasyna berkidilen esasy demokratik hukuklary we azatlyklary ykrar edýändigini we hormatlaýandygyny yglan etdi. Bu bolsa ýurdumyzyň dünýä bileleşiginiň demokratik gymmatlyklaryna, dünýäde umumy ykrar edilen adam hukuklaryna we azatlyklaryna ygrarlydygyny görkezdi.

Häzirki wagtda ýurdumyzyň özüni dünýä giňişliginde demokratik jemgyýeti ösdürmäge gyzyklanma bildirýän döwlet hökmünde tanatdy. Türkmenistanda adam

hukuklaryny üpjün etmek üçin şertleriň döredilmegi milli kanunçylygy kämilleşdirmek, şeýle hem döwlet we jemgyýetçilik institutlarynyň işini demokratiýalaşdyrmak bilen aýrylmaz baglydyr. Şonuň bilen birlikde, Esasy Kanunda kesgitlenen adam hukuklarynyň türkmen halkyna mahsus bolan ynsanperwerlik, adalatlylyk, hoşniýetli goňsuçylyk, rehimlilik, myhmansöýerlik ýaly häsiýetler bilen berk baglydygy bellärligidir. Bu bolsa umumy ykrar edilen adam hukuklarynyň we azatlyklarynyň üpjün edilmeginiň halkymyzyň ruhy hem-de medeni gymmatlyklaryna laýyk gelýändigini, jemgyýetiň döwletiň ösüşinde öňe gidişligi şertlendirýändigini aňladýar.

Adam hukuklary, olary goramak, üpjün etmek ýurdumyzy ösdürmeğiň maksady we esasy wezipesi bolup, adalatly demokratik gymmatlyklary ugur edinýär. Adam hukuklaryny hormatlamak we goramak — bu döwlet häkimiýetiniň demokratiýalygyny üpjün edýän binýatdyr. Döwlet tarapyndan kepillendirilýän hukuklar we azatlyklar adamyň ykdysady hem durmuş ösüşine bolan ukubyňy kämilleşdirýär. Bu bolsa, öz nobatynda, asudalygy we tutuş adamzadyň bagtyýar durmuşyny kepillendirýär.

Gülşenem HOMMADOWA,
Halkara hukugy we deňeşdirme
hukuk öwreniş kafedrasynyň
öwreniji-mugallymy.

Цифровая экономика — это программа, предусматривающая осуществление ряда мероприятий, стимулирующих внедрение информационно-телекоммуникационных технологий в большинство экономических секторов Туркменистана.

Доминирующая компонента современной экономики заключается в работе с данными и использованием информационно-коммуникационных систем для производства и управления. Цифровая экономика усиливает этот компонент сетевыми технологиями. В современной экономике компании цифрового сектора выходят на первый план и становятся точками инновационного роста, обеспечивающими всю экономику цифровым ресурсом. Отсюда влияние цифровой экономики распространяется на всю экономику, в том числе на сферу железнодорожного транспорта. За рубежом ЦЖД — это порождение цифровой экономики, или интернет-экономики, в которой аспект коммуникации и сетецентрического управления является доминирующим. ЦЖД включает в себя интеллек-

туальные и коммуникационные технологии, используемые для управления движением поездов и трафиком в железнодорожной сети. Такой подход позволяет увеличить пропускную способность, надежность и безопас-

ную железную дорогу можно определить как совокупность цифровых технологий и методов описания инфраструктуры, подвижного состава, перевозочного процесса и базирующихся на них технологий управления дви-

ние комплексной безопасности;

- электронный бизнес и участие в цифровой глобализации.

Данные направления предъявляют каждое свои требования. При общей реализации проекта «Цифровая железная дорога» основные преимущества внедрения могут быть получены только при тотальной цифровизации технологий.

В качестве ключевых технологических операций следует выделить управление инфраструктурой, управление движением и комплексное обеспечение безопасности. Для каждого из перечисленных направлений цифровой железной дороги фор-

струментами достижения цели являются:

- комплексная автоматизация и интеллектуализация планирования и диспетчерского управления на основе разнообразных цифровых моделей, интернета вещей, широкополосных систем связи;

- автоматизированное управление подвижным составом на основе технологий ГНСС и контроля объектов в реальном масштабе времени;

- автоматизированные методы диагностики пути и технических средств;

- строительства и эксплуатации объектов инфраструктуры в едином информационном пространстве для обеспечения проектного положения пути;

- управление имуществом, ресурсами и финансовой деятельностью с применением единого цифрового описания инфраструктуры.

(Продолжение следует).

Сулъгун НЕПЕСОВА,
преподаватель Института
международных отношений
МИД Туркменистана.

ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА И ЦИФРОВАЯ ЖЕЛЕЗНАЯ ДОРОГА

мин «цифровизация» является синтезом технологий цифровой экономики и развитием методов цифрового моделирования на транспорте. Технология цифровизации близка к понятию технологии интернет-вещей. С технологических позиций циф-

основа управления подвижными объектами.

С точки зрения цифровизации функционирование ЦЖД может быть сгруппировано по основным направлениям:

- цифровые методы управления и производства, а также обеспече-

мулируются свои цели. Для направления «цифровые методы» главными целями становятся повышение оперативности, снижение транзакционных затрат, повышение уровня безопасности, включая снижение антропогенного фактора. Здесь ин-

Hukuk — ýagşylygyň we adalatynyň sungaty.

Wladimir Nazarov.

Указом Президента Туркменистана от 30 ноября 2018 года была утверждена «Концепция развития цифровой экономики в Туркменистане на 2019-2025 годы».

YAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Bizniň baş maksadymyz Watana gulluk etmekdir! | METIBGAT — ELEKTRON GAZETI
THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT
Our main goal is to serve the Motherland! | TURKMENISTAN NEWS

Baş redaktor
Aýnabat NAZAROWA

Baş redaktoryň orunbasarlary: M.Mätgurbanow, G.Gurbansähedow.

Jogapkär kätip: B.Garaýew.

Jogapkär kätibiň orunbasary: A.Kaşaňow.

Kätip: A.Nobatowa.

Bölüm müdiri: J.Öwezowa.

Edebi işgärler: A.Ýazweliýew, A.Atajkowa.

Fotohabarçy: T.Myratlyýew.

Korrektorlar: A.Hudaybergenowa, A.Döwletowa.

Redaksion geňeşiň agalary:

B.Ataýew, M.Berdiniýazow, W.Kadyrow,

R.Bäşimow, B.Saryýew, T.Gutlyýew,

B.Amansaryýew, B.Karaýew, A.Jumagulyýew,

M.Gandymowa, T.Babaýewa,

P.Çaryýew, O.Hemzäýew, T.Döwletowa,

J.Pürjähewa, O.Amanmuhammedowa.

Gazet elektron görnüşinde HGI-niň www.iirmfa.edu.tm internet saýtynda hem-de iirmfa.nesil.edu.tm sanly bilim portalynda ýerleşdirilýär.

E-mail:

yashdiplomathgi@gmail.com